СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Р. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го КВІТНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 11, 1987 No. 69. VOL. XCIV.

ЕКЗЕКУТИВА УАКР ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОГО ІМЕНИ

Ню Йорк (Р.Б.). — Ганебне використовування процесу Івана Дем'янюка в Ізраїлі, як форму знеславлювання українців, де свідки у найбільш ненависній формі, заявляють, що сторожами в німецький концентраційний таборах були виключно українці і заплянований на телевізійній мережі Сі-Бі-Ес 12-го квітня ц.р. протиукраїнський фільм „Втеча з Собібору" з таким ж обвинуваченням та ряд інших важливих справ, були предметом нарад Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради, що відбулася тут в суботу, 21-го березня ц.р., у власній домівці.

У зв'язку з цим Екзекутива схвалила відповідні листи до міністерства юстиції в Ізраїлі М. Денеса Ґоудмана, міністра Заграничних справ Шімона Переза і генерального прокуратора Йозефа Гаріша, домагаючись припинити того рода протизаконні практики, які компромітують ізраїльське правосуддя і, до Сі-Бі-Ес з домаганням перед передачею фільму провірити факти, бо зображення українців у фільмі є несправедливе і образливе.

Крім того Екзекутива розіслала зразки листів до управ відділів УАКРади з дорученням включитися в акцію оборони і вислати від себе такі чи подібні змістом листи на вказані адреси. Відділ УАКР в Кергонксоні вже зорганізував у себе таку акцію, приготовив понад 80 індивідуальних листів з адресами і прізвищами громадян, готовими до висилки, і роздано їх в церковній залі після Служби Божої.

Голова д-р Іван Флис поінформував, що в репортажі про засідання Крайової

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНЦІ ЗУСТРІЛИСЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ СЖК

Ню Йорк (ІЯХ). — Тут в суботу, 28-го березня ц.р. відбулася зустріч представників Українсько—єврейського Товариства та представників Ради Оборони Української Спадщини з представником Жидівського світового конґресу адв. Ілай М. Розенбавмом. Від Українсько-Єврейського Товариства брали участь: Евген Стахів та Іван Хамуляк, а від Ради Оборони Української Спадщини проф. Тарас Гунчак та Андрій Филипович.

В розмовах були обговорювані важливі справи, які під сучасну пору нуртують серед української та жидівської громад. Українські учасники звертали увагу, що в пресових звідомленнях та офіційних заявах у зв'язку із процесом Івана Дем'янюка в Єрусалимі уживається висловів „українські сторожі", утотожнювання українців із висловом „наці" тощо, коли відомо, що сторожі були вербовані із совєтських полонених в часі Другої світової війни, а між ними було не більше, як 22 відсотки українців. Українських „наці" не було ніде. Якщо якісь українського походження люди помагали німецьким нацистам, то вони були їх коляборантами, так як і французи, поляки включно із людьми жидівського походження.

Українські представники заявили, що вони є стурбовані плянованим висвітленням фільму „Втеча із Собібору" і що одностороннє насвітлення тих подій Сі-Бі-Ес може дуже пошкодити унормуванню жидівсько-українських відносин. Треба б конечно допомогти запобігти такій пропаганді, бо вона не помагатиме ані українцям, ані жидам, які не потребують плекати ворожнечі між собою.

І. Розенбавм просив прислати йому копію опису цього фільму, і він побачить, що він буде міг зробити. (У середу, 8-го квітня він вислав листа до Сі-Бі-Ес, частинно прихильного до українців).

Він не міг зрозуміти чому українці не помагають знайти воєнних злочинців між собою, а вони мабуть десь між ними є. Такі і подібні проблеми були темою розмов, які тривали понад чотири години і треба ствердити, що були цікавими і конструктивними. Обі сторони бачили потребу їх продовжування з більшою участю представників по обох сторонах, що теж і плянується робити.

І. ДЕМ'ЯНЮК ВИСТУПИВ НА СВОЄМУ ПРОЦЕСІ

ЧЕТВЕР БУВ НАЙКРАЩИМ ДНЕМ ДЛЯ ОБОРОНИ: ВСТАНОВЛЕНО, ЩО ШТРАЙБЕЛЬ НАЗВАВ ВИКАЗКУ ФАЛЬШИВКОЮ, А ДЕМ'ЯНЮК ДОПОМІГ РОЗТОРОЩИТИ СВІДЧЕННЯ НІМЕЦЬКОГО ІСТОРИКА

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН, тел.). — У найкращому дні для оборони за час восьмитижневого процесу тут, Іван Дем'янюк вперше виступив із запитами до німецького історика і допоміг обороні встановити його ехидність.

Оборона також зуміла встановити, що Курт Штрайбель, командант вишкільного табору в Травніках ще в 1983 році зложив заяву під присягою в присутності адвоката, що здогадна виказка І. Дем'янюка — це фальшивка, як і фальшивий його підпис на ній, а крім того нема дати видачі, а він ніколи не підписував документів без позначення дати видачі. Про це знає прокуратура і про це знали інвестигатори ОСІ. Про це мусіла також знати німкеня Ґельґе Ґрабіц, але сказала, як відомо, що не знає.

У четвер, 9-го квітня, у перепитуванні німецького історика брали участь всі три оборонці І. Дем'янюка, а під кінець дня сам Дем'янюк, за дозволом суддів поставив три питання Вольфґангові Шефлєрові, на які цей експерт від голокосту не дав точних відповідей, а в одному випадку заперечив свідчення уцілілих свідків.

День почався тим, що прокуратура в особі Міхаеля Шакеда, старалась внести нову документацію з процесу Мюнцберґера, одного із трьох німців (також Шмідт і Матес), які в Треблінці оперували газовими машинами. Шакед сказав, що він це робив, бо попереднього дня оборона суґерувала, що „Іваном" був Альфред Білліц, німець (а не Вілліц, як подано вчора в газеті помилково з уваги на погане телефонічне сполучення).

Суддя Дов Лєвін, який був дуже активний цього дня, заборонив вносити нову документацію, бо оборона її не має, а крім того оборона тільки згадала Білліца у перепитуванні Шефлєра, а ще не предложила документації в цій справі.

Спершу кілька запитів Шефлєрові щодо виказки поставив адвокат-оборонець Джан Філл, а відтак перепитування перебрав ізраїльський адвокат Йорам Шефтель, який власне встановив, що існує заява Штрайбеля з 1983 року, що виказка є фальшовкою. Шефлєр відповів, що Штрайбель брехав, але Шефтель звернув йому увагу, що він не мав чого брехати, бо це було вже після його процесу, на якому його звільнено від будь-якої вини. Суддя Лєвін пригадав тут, що заяву Штрайбель зробив у присутності адвоката.

У тому моменті почалась мала драма, яка часом набирала форм комедії.

І. Дем'янюк підніс руку в сторону суддів, а його адвокат Марк О'Коннор вияснив, що його клієнт хоче поставити запит Щефлєрові. Суддя Лєвін відповів, що він це може зробити через одного з трьох оборонців, але О'Коннор сказав, що його клієнт вже сім років „накипів" всякими неправдивими свідченнями проти нього і хотів би поставити цьому свідкові, що вже другий раз свідчить проти нього і викручується, запит. Цей запит, сказав О'Коннор, він може зробити з пам'яти, бо йому не дозволено робити записки. Тут суддя Лєвін з обуренням заявив, що судді такої заборони не дали і наказав дати Дем'янюкові папір і олівці, щоб він міг записувати, що схоче, чи передавати записки адвокатам, але не синові, як він це зробив раніше. А крім того суддя Лєвін сказав, що якщо підсудний уважає, що його оборонці не допитують свідка так, як він хоче, го хай питає. Чи може питати українською мовою? Так. І. Дем'янюк почав запит: „Дякую, що дозволили дати питання д-рові Шефлєрові. Я це переживаю 10 років, я знаю як ця справа дійсно фабрикувалася".

Тут суддя Лєвін перервав, бо перекладач, замість того, щоб перекласти питання на гебрейську мову, почав повторяти слова Дем'янюка українською мовою. На залі сміх, — суддя Лєвін усміхнувся, Дем'янюк теж засміявся, Перекладач очумавшися, вкінці перейшов на гебрейську мову.

І. Дем'янюк, покликаючись на свідчення попередніх свідків, сказав що вони казали, що сторожі носили спершу різні уніформи, а потім чорні, а Шефлєр сказав навпаки, що спершу чорні, а потім різних кольорів, в тому й „кгакі" і жовті. Шефтель дальше настоював на свому, але не знає коли і чому змінили уніформи різних кольорів. І тут він поставив з цинізмом запит до Дем'янюка: „А може ви скажете нам які справді уніформи були?"

Суддя Лєвін гостро відкинув це питання, сказав скреслити його і остеріг Шефлєра, щоб більше таких суґерованих тверджень не робив. О'Коннор подякував судді за те, що помагає підсудному у таких надзвичайних умовах встановити це питання і запобігти суґерованим питанням з боку прокуратури і „цього об'єктивного свідка". Суддя Лєвін упімнув О'Коннора щоб і він вистерігався іронії та підкреслив, що він перший заопонував проти невластивого питання Шефлєра.

Дем'янюк відтак повторив, що він робить тільки зіставлення того, що тут діялось — одні казали так, а Шефлєр інакше.

Тоді Дем'янюк запитав Шефлєра про знімку на виказці, а суддя наказав дати німцеві побільшену копію знімки, зроблену вже з ориґіналу виказки. Дем'янюк попросив щоб Шефлєр подивився на ґудзик на шиї і сказав чи це ґудзик (він вживав слова „пуговиця") від сорочки, чи від жакета.

Шефлєр сказав, що це спекультивна проблема, що треба було б порівняти з іншими фотами.

Дем'янюк: „Будь ласка, візьміть побільшаюче скло".

Суддя Лєвін: „Дайте д-рові Шефлєрові побільшаюче скло".

Шефлєр: „Мені дуже трудно встановити це, як історикові, гут треба експерта від знімок".

Суддя Лєвін: „Чи я можу мати скло і фото?", а, дивлячись в сторону Дем'янюка сказав: „Підсудний дуже задоволений, що я виконую цю функцію, правда?" Дем'янюк усміхнувся і помахав головою, що так.

Суддя Лєвін, подивившись через скло на фото, сказав: „Я маю певну опінію про цей ґудзик", але яка він не сказав.

На закінчення Дем'янюк сказав: „Я хочу сказати, що вісім років ця фотографія в Америці фабрикувалась. Робили так, аби ґудзика цієї сорочки не було видно і все робилося щоб і тут не було видно. Лиш сьогодні тут в Ізраїлі, я зобачив цю фотографію побільшеною".

Відтак він подякував суддям, Шефлєрові і присутнім на залі за те, що дозволили йому поставити запитя і за те, що вислухали.

На цьому закінчено сесію, яка тривала чотири години довше, як заплянована.

Суддя Лєвін проголосив, що на час свят процес переривається до 21-го квітня ц.р.

У місцевих газетах появились новинки, що прокуратура і оборона може в травні перервати процес і виїхати на опитування свідків до Німеччини, Польщі, Еспанії і Бельгії.

Про хід процесу у четвер „велика" американська преса мало звітувала, а „Ню Йорк Таймс" з п'ятниці, 10-го квітня подав тільки, що Дем'янюк виступив на процесі, але що він говорив — газета не подала.

Питання ґудзика на фото важне, бо Дем'янюк раніше казав, що якщо це його фото, — а він цього не знає — то воно зроблене тоді коли його покликано до Червоної армії в СССР, бо тоді й волосся йому обстригли, як це видно на фото, а сорочка була звичайна, цивільна, а не військова.

Ще один морський піхотинець обвинувачений у шпигунстві

Вашінгтон. — Речник Пентаґону Роберт Симс повідомив на пресовій конференції, що на летунській базі морської піхоти в стейті Каліфорнія заарештований ще один морський піхотинець, який служив охоронником у Совєтському Союзі, — 26-річний сержант Джан Джозеф Вайрик. „Його запідозрюють у шпигунстві та інших злочинах", — сказав Р. Симс.

На відміну від сержанта Клейтона Ловнтрі і капрала Арнолда Брейсі, які служили в охороні амбасади ЗСА у Москві, Дж. Вайрик охороняв американське консульство в Ленінграді. Він народився в місті Юрика, Каліфорнія. В Ленінграді служив від листопада 1981 до грудня 1982 року, після чого був переведений в американську амбасаду в Римі. Від жовтня до листопада 1981 року він місяць служив в охороні амбасади ЗСА в Москві.

Вважають, що справа Ловнтрі і Брейсі не зв'язана зі справою Вайрика, який служив в СССР до їх приїзду. Арешт Вайрика показує, що тепер розслідування почало заторкувати і тих військовослужбовців, котрі працювали в Совєтському Союзі задовго до 1985 року, коли були завербовані Ловнтрі і Брейсі. Очевидно також, що шпигунський скандал стосується не лише американського представництва у Москві. В столиці СССР служить в охороні 28 морських піхотинців, у Ленінграді — п'ятеро.

Виступаючи на пресовій конференції, заступник міністра закордонних справ СССР Владімір Петровскій обвинуватив президента Роналда Реґена в спробі перешкодити американсько-совєтській угоді про ракети середнього засягу. Він заявив, що „зроблені президентом Реґеном ворожі напади на адресу Совєтського Союзу не можуть не викликати в нас обурення і жалю". Заяву американської сторони про те, що амбасада ЗСА стала об'єктом совєтських шпигунських операцій, Петровський схарактеризував як „повністю зфабриковану".

ВЗАЇМНЕ ОБВИНУВАЧЕННЯ У ШПИГУНСТВІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Москва. — Бажаючи використати шпигунську аферу і активність КҐБ для своєї користи, кремлівські лідери представили себе у четвер, 9-го квітня ц.р., на пресовій конференції, яку вони зумисно скликали, як „пошкодованого партнера", тоді коли речники Адміністрації президента Роналда Реґена продовжують протестувати проти порушення суверенности ЗСА, використовування для шпигунських цілей молодих вояків (морських піхотинців), анґатування свого персоналу для шпигунських цілей, підкупств, аранжування „любовних історії" з участю совєтських жінок тощо.

На пресовій конференції, з участю закордонної і совєтської преси, речник міністерства закордонних справ СССР Боріс Пядишев, влаштував „виставку" підслухових апаратів, найновішого виробу мікрофонів тощо, які нібито, охорона совєтської місії до ОН в Ню Йорку та в інших дипломатичних станицях за кордоном відкрила „своєчасно". При тому він заявив, що „не вони, а ми є жертвою шпигунської діяльности Центрального розвідчого управління ЗСА".

Політичні спостерігачі і акредитовані в Москві кореспонденти кажуть, що пресова конференція з обвинуваченням ЗСА у „підслуховому шпигунстві" нагадує історію зі злодієм, який, щоб відвернути від себе увагу кричав: „лови злодія", — показуючи пальцем на іншу людину.

Вміжчасі більшість членів Сенату, обурені шпигунською аферою Москви проти ЗСА, особливо закладанням підслухових апаратів у старий і новий будинок амбасади, закликали державного серкетаря ЗСА Джорджа Шулца запротестувати проти цієї злочинної діяльности, не їхати до Москви на переговори, або вимагати, щоб така нарада відбулася в іншій країні, тобто у більш безпечному місці.

Шеф штабу Білого Дому Говард Бейкер заявив після московської „показухи" і драматичних виступів совєтських представників з обвинуваченням ЗСА, що треба припускати, що американські розвідчі органи слідкують також за діяльність совєтських дипломатів в ЗСА, але вони напевно не користувалися совєтськими методами і тому Москва не може показати пальцем ані на один випадок подібний до американської амбасади в Москві. Цього разу, — заявив Бейкер, — совєтські розвідчі органи переступили усі засади діяльности органів безпеки і нарушили суверенінтет держави з якою вони збираються співпрацювати.

Деякі поміркованi і консервативні аналітики заявляють, що раніше з приводу таких скандалів наступали війни між державами, або розрив дипломатичних зв'язків. Газета „Вашінґтон Пост" інформувала у своїому виданні з четверга, 9-го квітня, що СССР вживав усіх заходів, щоб забезпечити будову свого нового приміщення для амбасади у Вашінгтоні.

В Конгресі ЗСА існує незадоволення і розчарування настоюванням Дж. Шулца їхати до Москви, не зважжаючи на шпигунський скандал. Доходимо навіть до драматичних дискусій в Палаті Репрезентантів коли конгресмен Нют Ґінґріч, республіканець з Джорджії, вимагав від президента Р. Реґена звільнення Шулца, якщо він настоюватиме на поїздці до СССР в теперішній ситуації. Інші законодавці вимагали від Москви принаймні вибачення, бо, мовляв, контратака", у формі пресконференції, нікого в ЗСА не переконає.

В АМЕРИЦІ

КОМАНДУВАННЯ ВІЙСЬКОВО-морської фльоти ЗСА повідомило, що п'ять совєтських атомних підводних човнів почали великі маневри в західній частині Атлантійського океану в районі Бермудських островів. Човни покинули свої бази в березні і від того часу перебувають під наглядом американської розвідки. Тепер вони розкидані на великій площі на схід від Бермудських островів. За совєтськими підводними човнами постійно слідять патрульні літаки і кораблі ЗСА та інших країн НАТО. Наскільки можна зрозуміти, совєтські підводні човни опрацьовують удар на дві великі військово-морські бази на східньому побережжі ЗСА. У середу, 8-го квітня, коли президент Роналд Реґен зустрівся з членами об'єднаного комітету начальників штабів, репортери запитали його, чи не затурбований він присутністю совєтських нуклеарних підводних човнів біля американських берегів. „А чому ви питаєте цивільну людину? — зажартував Президент, а потім додав: — Я завжди ними затурбований".

ДРУЗІ КОЛИШНЬОГО асистента президента Роналда Реґена в справах крайової безпеки адмірала Джана Пойндекстера і колишнього члена Ради Крайової Безпеки підполковника Олівера Норта створили спеціяльні фонди і закликають публіку жертвувати гроші для оплати послуг їх адвокатів. Прихильники О. Норта повідомили, що зібрали вже понад 66,000 долярів. Друзі Дж. Пойндекстера розіслали 10,000 листів з просьбою допомогти адміралові, однак відмовляються назвати зібрану суму, вважаючи, що це розпалить апетит адвокатів. Оскільки справи обох розглядає спеціяльний прокуратор, теоретично уряд може повернути їм видатки на адвокатів. Але якщо проти Пойндекстера і Норта буде внесено кримінальну скаргу, вони втратять право на компенсацію.

В НЮ ЙОРКУ, В МАНГЕТТЕНСЬКОМУ суді, закінчився чотиримісячний підбір присяжних, які будуть вирішувати долю 39-річного Бернарда Ґеца, обвинуваченого в спробі вбивства і незаконному ношенні зброї. В складі колегії є вісім мужчин і чотири жінки. Двоє з них — негри. Газета „Ню Йорк Пост" надрукувала короткі біографічні дані про присяжних, з яких видно, що деякі з них самі були колись жертвами злочинців. Хоч один з чотирьох підлітків, яких поранив Б. Ґец, признався пізніше, що вони дійсно хотіли ограбувати Ґеца, останній був притягнутий до відповідальности, бо прокуратура доказує, що Ґец переступив межі необхідної оборони.

В РЕЗУЛЬТАТІ ШВИДКОГО танення снігів, північно-східні стейти Америки зазнали найбільшої за останні 50 років повени. Затоплені нижні поверхи тисяч будинків у стейтах Массачусетс і Ню Джерзі. Місцеві власті вживають термінових заходів для надання допомоги постраждалим і евакуації населення.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Ню Йорк Маріо Квомо, виступаючи на пресовій конференції, повідомив, що крім детального розслідування причин, з яких недавно обвалився міст на автостраді недалеко від Олбані, столиці стейту Ню Йорк, він дав розпорядження всесторонньо обстежити стан взагалі всіх мостів у Ню Йорку. У пресовій конференції взяв участь також заступник губернатора Стен Ландайн.

Комісія зв'язків Комітету Тисячоліття в Ню Йорку почала працю

Слава Рубель в редакції „Свободи" інформує про працю Комісії зв'язків.

Джерзі Сиі, Н.Дж. — Голова Комісії зовнішніх зв'язків і інформації при Метрополітальному Комітеті Тисячоліття Хрищення, Слава Рубель, подала при нагоді відвідин групи членів того комітету в Українському Народному Союзі пляни праці комісії та точніші інформації про її постання та склад.

До комісії входять крім голови двоє заступників, якими є Богдан Фарима і Марта Коломиєць, та 14 членів, в більшості з рядів місцевих українських журналістів та осіб зацікавлених ділянкою інформації і зв'язку. Відбуто вже троє сходин і на останніх з них був присутній голова Крайового ділового комітету д-р Юрій Солтис, який поінформував комісію про хід праці у підготові Тисячоліття Хрищення на терені ЗСА.

Комісія зовнішніх зв'язків та інформації в Ню Йорку, хоч розпочала свою дію доволі пізно, вже намітила ряд акцій та плянів, з яких найважливішим завданням є знайти дорогу до американських засобів масової інформації та їх інформувати про заплянована ну комітетом працю, а у зв'язку з тим давати також інформації про Тисячоліття Християнства у правдивому насвітленні. Тут розпрацьовані вже подробиці, якими шляхами ця інформація мала б доходити до американського світу.

З уваги на це, що святкування має в першу чергу релігійний характер, комісія у своїх плянах поставила наголос на Церкву в діяспорі і запропонувала ряд можливих акцій для вірних у ширшому маштабі, а не лише у місцевому.

Комісія має вже готові навчальні матеріяли для використання в радіо і матеріяли для дітей про княжу добу з фільмом і розповідю про Тисячоліття.

В комісії, як інформує С. Рубель, є ряд молодих українських журналістів, що працюють в американській пресі, і тому важливе є дати їм готові короткі матеріяли, які вони могли б використовувати для інформації загальної громадськости.

Працюється також над можливістю виготовлення великих реклямних плякатів, що їх ставлять на видних місцях доріг та міста.

Окремим проєктом є видання пропам'ятної книги з нагоди святкування 1000-ліття Хрищення на терені міста Ню Йорку.

БОГОСЛУЖЕННЯ В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н.Й. — Протоієрей Іван Куліш, настоятель церкви св. Архистратига Михаїла в Гадсоні, Н.Й., погодився відправити для української православної громади тут у каплиці на Союзівці Літургію з освяченням верби у Вербну суботу, 11-го квітня ц.р., о год. 10-ій, а перед тим, від 9-ої год. відбудеться сповідь. У день Великодня, в неділю 19-го квітня, Великодня Літургія і посвячення пасок відбудеться в год. 10:30.

У СВІТІ

КУРТ ВАЛЬДГАЙМ, колишній генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй, а тепер президнет Австрії, якому Світовий жидівський конгрес і американські жиди закидають співучасть у воєнних злочинах на території Югославії, попав тепер на сторінки західньоевропейської преси у зв'язку з його заявою, що він має запрошення відвідати Йорданію, а при цій нагоді може відвідати також інші близькосхідні арабські країни. Японія також запросила Вальдгайма з відвідинами. Плянується також відвідини Вальдгайма в деяких західньоевропейських країнах та країнах совєтського бльоку, зокрема сусідніх Чехо-Словаччини, Польщі, Румунії і Мадярщини. З'єднані Стейти Америки покищо не входять в рахубу, бо жидівське „лаббі" у Вашінгтоні продовжує працювати в напрямі, щоб генеральний прокуратор Едвин Міз заборонив в'їзд Вальдгайма до ЗСА.

ЛІВІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР полковник Муаммар Каддафі затаює перед власним народом програну війну в Чаді і великі жертви в людях й майні, які Лівія потерпіла у боротьбі з урядовими військовими частинами в північній частині Чаду. Очевидно, успіхи чадських військ треба завдячувати Франції, яка доставила тій країні свою модерну зброю, включно з джетовими воєнними літаками, що перерішило бій в користь Чаду. Лівія, як кажуть політичні спостерігачі, втратила понад 3,000 вояків забитими, кілька тисяч пораненими і пропавшими без вістей. Треба припускати, що частина пропавших знаходиться в полоні. Кореспонденти, які отримали дозвіл відвідати Тріполі, столицю Лівії, заявляють, що лівійський народ дуже мало знає про програну війну і великі жертви, що їх приніс в жертву своїх хворих амбіцій М. Каддафі.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Шпигунська афера й політична криза

Шпигунська афера із звербуванням на совєтську розвідку роботу двох молодих вояків морської піхоти, які сторожили американську амбасаду у Москві, розрослась до розмірів політичної кризи з можливими відгуками у всьому міжнародному світі. Арештовано вже шостого морського піхотинця, запідозрілого у шпигунстві через любовні зв'язки з совєтськими жінками, які були агентками КГБ. Новий амбасадор ЗСА у Москві Джек Матлок, склавши на руки Міхаїла Ґорбачова вірчу грамоту, одночасно передав Ґорбачову на письмі гострий протест Америки проти „порушення меж добрих дипломатичних зв'язків".

Президент Реґен несподівано скликав окрему пресову конференцію для цієї справи і заявив, що поки американська амбасада в Москві не буде цілком „безпечна", значить — очищена від совєтських підслухових апаратів, так довго і совєтська амбасада у Вашінґтоні не зможе урядувати у своєму новозбудованому будинку. Водночас Реґен не виключив, що прийдеться знищити аж до фундаментів американську амбасаду у Москві і поставити нову.

Однак сенатор Патрік Мойніген, член сенатської Підкомісії для справ розвідки, проголосив друком сенсаційну ревеляцію, що хоча бюра совєтської амбасади у Вашінґтоні ще перебувають у старому будинку, проте персонал амбасади вже вісім років тому перенісся до нового будинку. Той новий будинок збудований на найвищому горбі біля Вашінґтону, на горі Альто. Заінстальовано там уже антени і большевики можуть перехоплювати всі розмови й інформації, пересилані американцями бездротним шляхом. Те саме діється з совєтською абасадою у Ню Йорку, в елеґантній дільниці Рівердейл і в будинку совєтського консуляту в Сан Франсіско. Сенатор П. Мойніген твердить, що большевицька дипломатична репрезентація в Америці віддавна виконує шпигунську роботу, перехоплюючи всю бездротну комунікацію американського уряду із зовнішнім світом.

Державний секретар Джордж Шулц виступив на телевізійному показі, заявивши у похмурому настрою, що „ми стурбовані ними, але стурбовані й самі собою, бо ми відповідальні за безпеку наших амбасад". Він іде до Москви на зустріч із совєтським міністром закордонних справ Едуардом Шеварднадзе, але — виходить логічно — крім розмов про підготову нової конференції на вершинах Реґена і Ґорбачова у справі скасування ракет на середню віддаль в Европі, на першому місці стоятиме тепер проблема шпигунства, яке кероване большевиками в Москві, розпаношилось на терені Америки. Совєтський уряд, вірний своїй традиції, усьому заперечує. Не було, мовляв, ніякого шпигунства, все це американська видумка, спрепарована для того, щоб не допустити до замирення між ЗСА і СССР та у заведенні миру у світі, що його бажає собі тільки Москва.

Мати до діла з таким контраґентом — нелегка штука. А все воно почалося з Ялтинської конференції у 1945 році, коли-то Америка гітлерівського диявола прогнала большевицьким велзевубом і дозволила Москві розбудуватися у суперпотуґу з ціллю „угробити" вільний світ.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочувати їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському — *Редакція.*

К. Крупський

ВСЯКА НЕНАВИСТЬ ДО НАРОДУ — НАЦІЇ Є ПРОТИГУМАННОЮ

На першій сторінці „Свободи" з 20-го березня ц. р. була поміщена новинка п. н. „Англійський професор скаржить за дискримінацію". Шкода, що в тій новинці не подано назви статті в „Ню Йорк Таймс", назва якої була не тільки довга, але й багатозначна, а саме: „Науковець каже, що його погляди на жидів коштують йому посаду в Стенфорді". Також варто було згадати заходи проф. Дейвісові зі сторони відомої нам з її українофобства Люсі С. Давідовій на сторінках журналу публікованого Американським жидівським комітетом. Люсі Давидович між іншим писала: „Містер Дейвіс є відомим з його віртуозности в затиранні польського антисемітизму в книжках, які він пише. Він переперчив деякі його писання антисемітською пікантністю".

В іншому місці названої статті сказано: „Оспорюючи свій погляд, Дейвіс твердить, що нацистська окупаційна влада тероризувала поляків, і додає, що закид того, що поляки мало старалися допомогти жидам, є радше таким як закид, що жиди не старалися, щоб допомогти полякам."

Читаючи таке звинувачення, кидане в сторону польського народу, ми прямо не можемо зупинити думки від того, щоб не подумати про довголітні жорстокі атаки знеславлювання жидами українського народу. Від часу вбивства Головного Отамана Симона Петлюри, українці опинилися під постійною атакою жидів в пресі і публікаціях. Затруєння агітацією проти українців, як ніколи досі, ще більше зросло після закінчення Другої світової війни, а особливо у Америці. Про величезну шкоду, що її наносить американським українцям таке протиукраїнство, і не приходиться доказувати, бо воно є наявним навіть в ділянках науки історії. Безумовно, воно не є корисним і для Америки, бо наставляє етнічні групи американської спільноти одні проти одних. Тому, що ми самі не є в силі оборонити себе від такої опанованої жидами преси, нам ще більше чим полякам потрібні є докази цього типу, що проф. Дейвіс...

Аналізуючи те, що досі в нашій пресі написано на тему українсько-жидівських взаємин приходите до висновку, що всі дотеперішні докази з української сторони того, що в часі гітлерівської окупації чимало українців, наражуючись на небезпеку, спасли якесь число жидів від смерти, — це більше іритують жидів. Для прикладу візьмім хоч би недавні слова однієї жидівки під час розправи Дем'янюка, батьків якої урятували українці в часі німецької окупації, а проте, вона заявила, що „Українці — це страшний нарід. Українець може плакати і в цей же час може вбити людину". (Таке подав щоденник „Ракі Маунтейн Ньюз" на початку березня 1987).

Наші дотеперішні докази того, що серед українців ніколи не було антисемітизму, ні крихітки не стримують жидівських авторів від очорнювання українського народу, а навпаки, вони посилюють їхнє злобне посуджування цілого українського народу в антисемітизмі. Досі в нашій пресі чомусь промовчують величезну книгу (близько 1,000 сторінок) англійського „історика" Мартина Гілберта п. н. „Голокост", опублікована в ЗСА на початку минулого року. З цієї „документальної" історії виходить, що в усіх жидівських гетто в Польщі за гітлерівської окупації, як сторожами так і тими, що катували жидів, були українці. Навіть німці в описі Гілберта не виходять такими жорстокими й кровожадними садистами, як українці.

Автор поперекручував назви міст в Україні, імена історичних осіб та зовсім односторонньо представляє читачеві складні історичні події і країну пропаґандивним способом та узагальненням засуджує не тільки тих, хто робив зло, але й також велику більшість невинних людей.

Як знаємо, антисемітизм — це явище історичне. Заглянувши до наукових довідників побачите, що жидів не з любови до них виганяли урядовими декретами з Вавилону, Англії, Франції, Німеччини, Австрії та Еспанії. В тих довідниках розрізняється антисемітизм расовий від антисемітизму зродженого на тлі релігійному, або соціяльному.

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРО ЦЕ І ТЕ
Про сторожів української писанки

Як звичайно у передвеликодній час наша писанка не сходить зі сторінок нашої і чужої преси. Постійно читаємо про покази чи також курси писання писанок, для своїх, та більше для загальної публіки, про їх виставки не лише у музеях але різних публічних місцях. Аж дивно, що за 10 долярів вчать кожного, хто тільки і захоче, як писати ці українські писанки.

І знову, як і минулого року, читаючи всі ці оповістки різко насувається питання чи не надто поширюємо ми самі це наше рідне мистецтво серед чужих, не так його виставляючи, але і про нього навчаючи?

Ось недавно хвалилися нам в одній з українських культурних установ, що тепер уже мають учительку писання писанок — „чистокровну" американку, інши разом ми читали в американській пресі про учительку початкової школи жидівського походження, яка вивчала писання писанок з підручника, виданого українцями в англійській мові, і тепер показує дітям як зробити, але в узори вплітає жидівські символи та інші „оригінальні" мотиви, які нічого спільного з українськими традиційними взорами не мають. А ось прислали нам кольорове оголошення з Австралії, підприємства, що виробляє сверлики та різні водопровідні частини, яке чомусь, хіба для принади прикрашене нашими писанками.

Коли це все просто насувається нам під руки, не можна дивуватися, що цього року, як і минулого, убоїваємо над нашою, так дешево „проданою наречено" — писанкою.

Але тим разом наш жаль полученний із радістю, коли рівночасно бачимо, що є ще у нас такі, які стоять на сторожі справжньої української писанки. Доказом цього є дві преґарні, створені дусім зі серцем видані книжки про нашу писанку. Одна з них — це „Символіка українськоі писанки" Одарки Онищук, яка своїм знанням, а при тому справжньою одержимістю у переданні цієї символіки українській спільноті виконує велику працю.

„Найважливіше в писанці — символіка. Писанка мала служба мати символ, коли їх немає, стає розписаним в красках яйцем", — пише вона нам у одному з листів. А в другому пояснює: „Писанка — це тисячолітній вицвіт орнаментів, що удосконалювався, аж став шедевром". Коли людина має таке відношення до писанки і так розуміє її „душу", то ясне, що вона буде стояти на сторожі цього вікового українського мистецтва у його чистому виді серед своїх і чужих. Її книжка наповнена такою любов'ю до цього мистецтва, що, здається, мусить захопити кожного, що її бере в руки. Авторка не лише чітко пояснює символіку писанок з усіх областей України, але кожний узір, кожний колір, бож усе це має своє значення і призначення в писанці. Бо, що цікавіше, авторка зуміла пов'язати орнаменти писанок з екологією, зі сонцем, красою природи, взагалі з усім гарним та веселим, що приходить з Великоднем. Вона розповідає нам, як колись українські писанкарки вимальовували свої узори ніччю, щоб був повний спокій та щоб ніхто чужий не бачив і як вивчали цього мистецтва своїх дітей. Тож, як не жалуватися такій звеличниці писанки, коли вона бачить, що тепер наші писанчарки пишуть у гамірливих публічних місцях „на показ", або, коли віддають писанки для реклами чужих, зовсім не пов'язаних з мистецтвом товарів? І кладе вона це ж саме питання, що і ми вже не раз його ставили: пощо це робити? Чи щоб „похвалитися" своїм мистецтвом, чи щоб заробити гроші?

Здається, варта було б саме тепер у Великодній час не одному перечитати книжку О. Онищук — може б це змінило трохи наставлення до продажу нашого виїмкового мистецтва.

Але не лише вона стоїть на сторожі української писанки, ось група подібних О. Онищук випустила недавно преґарну збірку із мистецькими писанками Оксани Лятуринської, п. н. „Великодній передзвін", що зуміла получити це мистецтво із мистецтвом поетичного слова.

Значить, однак, ще не є так погано, коли маємо серед нашої спільноти таких сторожів української писанки. Може їхні твори та їхня одержимість переконають декого із тих, що так дешево хочуть продати нашу цінність чужим.

О—КА

Українська Вільна Академія Наук у Ню Йорку в минулому році обдарувала нашу спільність вийнятково цінною історичною монографією про гетьмана Петра Дорошенка, що вийшла з-під пера далекого його нащадка видатного вченого історика проф. Дмитра Дорошенка.

о. Семен Гаюк

ЦІННА МОНОГРАФІЯ ПРО ГЕТЬМАНА П. ДОРОШЕНКА

Дмитро Дорошенко, „Гетьман Петро Дорошенко", огляд його життя і політичної діяльности, редактор Василь Омельченко, видання Української Вільної Академії Наук у ЗСА, Ню Йорк, 1985, стор. 712.

Над цією монографією, що крім передмови автора має 21 розділ, проф. Д. Дорошенко, як власне довідуємось із згаданої передмови, працював довгими роками, уважно студіюючи вже опубліковані до нього праці інших істориків, а особливо досліджуючи архіви в головних містах Польщі, зокрема у Варшаві, в часі свого перебування на становищі професора Варшавського університету.

Тому що особа гетьмана Петра Дорошенка, як державного діяча, є надто контроверсійна та представлена різними авторами в неоднаковому висвітленні, — проф. Д. Дорошенко поставив собі завдання „зясувати всі обставини й перипетії боротьби славного гетьмана за незалежну українську державу й простежити та вияснити провідні думки, які йому в тій боротьбі просвічували" (стор.24).

Після уступлення з гетьманства на Правобережній Україні Павла Тетері, який зі шкодою для свого народу сильно вислуговувався Польщі, гетьманська булава була передана козацтвом Петрові Дорошенкові в 1665 році.

Будучи „плоть від плоті і кость від кості" сином українського народу та з діда прадіда козаком, гетьман Петро Дорошенко добре знав свій народ і разом з ним тяжко переживав насильне роздвоєння єдиного національного організму, що стався внаслідок поділу України по Дніпру на Правобережну і Лівобережну. Цей поділ він вважав найбільшим нещастям для українського народу й тому з'єднання цих двох розірваних частин було покладено в основу всієї його діяльности.

Зрозумівши докладно імперіялістичні зазіхання Москви й Польщі та шукаючи раціонального виходу з цієї вийняткової тяжкої ситуації, в якій опинилася Україна, гетьман Дорошенко вірив і був впевнений, що тільки тривалий союз України з Туреччиною може забезпечити українському народові державну незалежність, хоч би навіть на перших порах на зразок Волощини і Молдавії у васальному відношенні тих земель до Туреччини. (стор. 111). Виходячи з цього заложення, гетьман Дорошенко шукав союзу з сильною в той час Туреччиною. Цим його шляхетним задумам сильно противились Москва й Польща через своїх воєводів і комісарів, яким, на жаль, допомагали таки свої люди.

Перемагаючи великі труднощі, гетьман Правобережної України Петро Дорошенко, підтриманий морально своїм щирим другом, і дорадником православним Митрополитом Йосифом Нелюбович-Тукальським, заключив союз з турецьким султаном, з яким і розпочав воєнні дії проти Польщі. Найперше союзним турецько-українським військом було здобуто майже неприступну твердиню Кам'янець Подільський, а незабаром оточено і Львів, що примусило поляків просити миру, який і був заключений в місті Бучачі в 1672 році. На підставі цього миру Правобережна Україна була визнана окремою державою, але в злуці з Туреччиною. Одначе ця злука з Туреччиною не була тривала, народні бо маси з найбільшим недовір'ям відносилися до турків, як мусулман, що одразу виявили свій фанатизм і зневагу до християн і християнських святинь.

Звичайно, тут не обійшлося без підбурювання й колотнечі в Україні зі сторони одвічних ворогів — Московії й Польщі. Зокрема „Москва, по своїй московсько-татарській традиції, спритно чинила колотнечі в суспільстві України, натравлюючи народ, особливо Козацтво проти гетьманів, полковників та взагалі проти урядових чинників". (Д. Левчук. Заснування Московії та шляхи утворення деспотичної імперії. стор. 113). І тих охочих вислужитися Москві і Польщі ніколи не бракувало серед козацької старшини. Так, наприклад, Овруцький полковник Децик тісно співпрацює з москалями, щоб тільки перешкодити гетьманові Дорошенкові в його намаганнях Об'єднати Україну під однією гетьманською булавою.

Немало енергії довелося витратити гетьману Дорошенкові на приборкання іншого претендента до гетьманської булави — Василя Дрозда, що зі своїми однодумцями засів у Брацлаві і вислав листа до московського воєводи князя Львова із вірнопідданчими запевненнями, що хоч він, мовляв, і його люди ще не присягали цареві, але всі вони готові вмерти за нього. (стор. 55.)

Та вже справжньою війною була боротьба з найсильнішим претендентом на гетьманську булаву непогамованим амбітником Суховієм, якого запорожці проголосили запорозьким гетьманом, але який тим не вдовілився та розпочав затяжну боротьбу за гетьманську булаву на Правобережній Україні з гетьманом Дорошенком.

Були ще й інші верховоди, що з численними, не раз кількатисячними ватагами гасали по Україні, руйнуючи міста й села та сильно перешкоджали гетьманові Дорошенкові скріпити гетьманську владу та встановити лад і порядок.

Успішно перемагаючи численних заколотників та авантюристів, що посполитували силу народу, — гетьманові Дорошенкові доводилось увесь час зручно лавірувати поміж Польщею й Московщиною, що потаємно співпрацювали із собою та намагались за всяку ціну не допустити до злуки Правобережної України з Лівобережною.

Найвищою ж метою для Дорошенка було визволення від цих двох драпіжних протекторів та злука Правобережжя з Лівобережжям

(Закінчення на стор. 4)

ПРЕЗИДЕНТ ІЗРАЇЛЯ Хаїм Герцоґ у другому дні своєї візити до Західньої Німеччини, відбув довшу розмову з канцлером Гельмутом Колем. Поінформовані особи кажуть, що крім чемностевої візити у резиденції канцлера, Герцоґ порушив у розмові рішення західньонімецького уряду продавати деяким арабським країнам зброю, що викликало тривогу в Єрусалимі. Х. Герцоґ є першим ізраїльським президентом, який в офіційному характері відвідує Західню Німеччину.

РЕЧНИК МІНІСТЕРСТВА оборони Китайської Народньої Республіки повідомив кореспондентів, що в Китаю почалась частинна демобілізація армії, яку головне командування, в порозумінні з Політбюром і Центральним Комітетом компартії, пляную скоротити на одну четверту. У резерву відіслано понад один мільйон вояків і зменшено число воєнних округ з 11 на сім.

Іван Боднарук

В 50—ЛІТТЯ СМЕРТИ ТАЛАНОВИТОГО ПОЕТА ІМПРЕСІОНІСТА

У лютому 1986 року минуло 50 літ від смерти Євгена Плужника, що загинув на Соловках, не витримавши нелюдських умовин каторжного життя. Це один із численних жертв, що їх понесла наша література під час розгрому її в 1930-их роках, позначеного великим ульриховським процесом у Києві.

Видатний поет прийшов на світ у селянській родині на Вороніжчині, себто тій частині колишньої Слобожанщини, колонізованої українцями за часів Руїни, що була відібрана Совєтами від України і приєднана до РСФР. Народився він 26-го грудня 1898 року. До гімназії ходив у Вороніжі й Ростові та закінчив її 1918 року. Вчителював у Великій Багачці на Полтавщині. Хоч завжди був тихий і зрівноважений, Москва заарештувала його при кінці 1934 року, коли, після вбивства Кірова, прийшла на Україну страшна хвиля терору. Засуджено його до розстрілу, а що був хворий на сухоти, заслано його на 10 років на Соловки. Засудили його на 10 літ каторжних робіт і повезли в „телятнику" в січні 1936 року на Соловки вмирати. Він вже не міг працювати й пішов зразу до соловецького шпиталю, де й помер 2-го лютого 1936 року.

З першими віршами виступив 1923 року в журналі „Глобус", пізніше друкувався в журналах „Нова Громада", „Червоний Шлях", „Життя і Революція" та інших. У 1923 - 1928 роках належав до угруповань „Аспис", „Ланка" і „Марс". У 1966 році реґабілітовано його і видано його „Вибрані поезії". Почав писати 1922 року, в 25-му році життя, а друкувався на 27-му. Крім поезій написав кілька прозових і драматичних творів. Твори Плужника не всі побачили світ. Прозовий роман „Недуга" був свого часу надрукований, а незабаром сконфіскований. Така ж доля стрінула й інші його драматичні твори. Не сприймав совєтської дійсности і, — як каже С. Гординський, — тікав у філософію. Скептичне та песимістичне сприймання совєтської дійсности сполучене в нього з вірою у велике майбутнє нашого народу. Тікаючи від жорстокої дійсности, поет хотів зберегти рівновагу духа й розваги шукав на лоні природи. Разом із ним розбито і знищено велику групу письменників Загула, Я. Савченка, Слісаренка, Фальківського, Свідзінського та інших.

Видав збірки сумовитих поезій, навіяних життєвим песимізмом, „Дні" (1926) і „Рання осінь" (1927). Посмертно дружина видала 1948 року його збірку „Рівновага". Проф. В. Державин писав про нього: „Це був справжній поет щирости, людина почуття, поет всесвітньої величини. Не міг і не хотів безпосередньо виявити свої особисті почуття з приводу трагічних подій у своїй гаряче коханій батьківщині; він волів ховати їх під покровом гіркого сарказму, але вкже досконало оформленого". Написав дві п'єси „Професор Сухораб" і „У дворі на передмісті", які були друковані тільки в журналах. На видавця чекає написана блискучим віршем п'єса „Шкідники".

Уже у „Днях" видно небуденну індивідуальність Плужника як людини і поета, з його вимовним лаконізмом і незбагненною мистецькою логікою. Його поезії сумовиті. Він здебільшого уникає дієслів. Багатьом його творам властиві настрої смутку, викликані трагічним сприйняттям подій громадянської війни тощо. Жорстока дійсність віє від збірки „Дні", як приклад:

Притулив до стінки людину,
Витяг нагана...
Приглядайтесь, дітлахи, з-за тину,
— Гра бездоганна!

Потім їли яєшню з салом,
До синців тисли Мотрі груди...
О, милуйте! Твоїм васалом
І в майбутньому тісно буде!

Поезія Плужника глибоко інтимна й контемплятивна, з нотками песимізму і скептицизму. Офіційна критика прийняла її вороже. Стояв близько до київської групи неокласиків своїм естетизмом і є поетом високої мистецької форми, в її часи-нищеної „пролетарськими" течіями в підсовєтській поезії. Прочитаймо хоч би оцей вірш:

Ні словечка йому не сказав старий.
Мовчки вивів коня за ворота.
Потихеньку осінь пилася згори
На степи позолота.

А коли упав перший у жовтні сніг,
Лист прийшов ввесь пом'ятий:
За далеке майбутнє ліг
В бур'ян головою спати.

До товару... По воду... А день за днем,
Знов подвір'я взялось травою...
Серце, серце! З твоїм огнем —
У бур'ян головою!

Знайшов себе лише в поезії. У 1924 році з Косинкою, Антоненком-Давидовичем, Підмогильним та іншими заснував літературну групу „Ланка", яка через два роки переформувалася у „Марс", що був зліквідований 1928 року. Відучи ввесь час від сухіт, заробляв на прожиток різнородною працею та перекладами з російської мови.

Щирість, що була основною рисою його поезії, не подобалася Москві і стала причиною його засуду. Не міг пристосуватися до революційної дійсности, хотів бути щирим і зберегти рівновагу душі. Доказом була остання, видана його жінкою вже по смерті, збірка поезій „Рівновага".

Екзекутива...

(Закінчення зі стор. 1)

Ради УАКР, що появився у „Свободі" ч. 51 з 18-го березня 1987 зреферовано не зовсім вірно його звіт із переговорів з преставниками УККА і Безсторонніх Організацій під проводом Владики Василя Лостена у справі створення одної централі. У цьому репортажі сказано загальниково про зміну назви, а тимчасом пропущено, що Визвольний Фронт і кермований ним УККА не годиться на інші пропозиції, запропоновані Безсторонніми Організаціями, а саме: новий статут, скликання надзвичайного конгресу Українців Америки, що мав би ратифікувати цей статут і повернення до первісної назви Конгрес Українців Америки. Докладний звіт голови „До питання одної централі" був поміщений у „Свободі".

Наталка Павленко, яка у складі делегатів СКВУ репрезентувала УАКРаду на Гельсінкській конференції у Відні, Австрія, в листопаді 1986 року, подала обширний звіт із своєї поїздки і діяльности. Вона брала участь в численних сесіях конференції, хоч не все була повідомлена про деякі важливі сесії. Також дивно вражає, що в англомовній брошурі СКВУ „Нюзлеттер" ч. 1/59/ за січень-лютий 1987 року, у якій подані українські організації, що брали участь в конференції, немає згадки про участь УАКРади. Це загадочне пропущення вимагає вияснення.

Референт внутрішніх справ Євген Стахів поінформував, що вміжчасі мав дві розмови з представниками керівних органів Світового жидівського конгресу (СЖК) на тему українсько-жидівських проблем. Розмова велася головно довкола справи збірної відповідальности за злочини одиниць. Жидівські представники заявили, що обвинувачування Сімона Візенталя є безпідставні, бо він є „селф-аппойнтед наці гантер" та, що СЖК не обвинувачує Дивізії і української поліції, хіба, що хтось дійсно доконав якийсь злочин. У найближчому часі має відбутися чергова конференція округлого стола.

Скарбник Роман Данилюк подав стан каси і підкреслив, що відгук на звернення в пресі і розіслані спеціяльні картки у справі збірки Громадського Фонду 1987 є позитивний і збірка проходить успішно. Фінансові зобов'язання супроти СКВУ за 1986 рік вповні вирівняні. Від Секретаряту СКВУ одержано листа з подякою і наділенням УАКРади грамотою мецената СКВУ.

Кореспонденційний секретар д-р Роман Барановський подав до преси репортаж про засідання Екзекутиви УАКРади 24-го січня ц.р., що появився у „Свободі" з 7-го лютого 1987 і зредагував черговий „Бюлетень" Екзекутиви ч. 1/10/ за перший квартал ц.р. та вислав кілька листів.

Секретар Б. Скорупська пригадала про раніше задеклярований даток на АНЧЕЙН, прочитала свої замітки із засідання Крайової Ради.

Після того продискутовано справу Програмової комісії підготови V Конгресу СКВУ в 1988 році, яка порядком черговости належить до УАКРади і яку очолює д-р Богдан Шебунчак, у зв'язку з вимогою УККА, щоб у склад цієї комісії ввійшов в характері співголови його представник. У висліді дискусії Екзекутива, не зважаючи на негативне наставлення УККА до УАКР, брак співпраці, ігноранцію а то й невизнавання УАКР рішила для добра справи і згідно із демократичними засадами йти на компроміси, погодитися на цю вимогу. Екзекутива сподіється, що громада це рішення Екзекутиви УАКРади, подиктоване найліпшими інтенціями, прийме і оцінить як вияв доброї волі УАКР і готовість до співпраці і об'єднання в одній централі. Це тимбільше важливе тепер, коли ведеться деякими чинниками неперебірчива кампанія проти президента СКВУ д-ра Петра Саварина.

Із надісланої кореспонденції розглянено листи: Комітету підготови іспитів з української мови „ріджентс" Стейтового університету Ню Йорк, департамент чужих мов в університеті в Ню Полц, Н.Й., Відділу УАКРади в Чикаго, Дарії Кузик і Пласту.

В листі Комітету підготови іспитів сказано, що від кількох років Департамент освіти стейту Ню Йорк уможливлює українським учням взяти іспит з української мови „Ріджентс гайскул екзамінейшен". Іспит переводиться в американських середніх школах, в приписаний час для всіх іспитів „ріджентс". При задовільній оцінці, учні отримують три кредити до середньошкільної вимоги чужоземних мов. Праця вимагає кілька місяців, бо це не є довільний іспит, а сформульований стейтовим департаментом в означеному форматі з чотирьох частин (письмових). Ці матеріяли треба знайти, відповідно до вимог зредагувати, скласти, а після перегляду департаментом передрукувати. Все це вимагає коштів, що їх покриває комітет, зложений з кількох осіб. Комітет не в силі далі цього робити і тому звертається до УАКРади і проханням приділити фінансову підтримку. Признано на ту ціль 500 дол.

На лист управи Відділу УАКРади в Чикаго з 28-го січня вислано відповідь 14-го лютого ц.р.

Д. Кузик пропонує: зустріч з Трой Донагю який нещодавно закінчив телевізійні передачі „міжпростірні мости", вимагаючи, що учасниками таких зустрічей повинні бути також представники інших поневолених народів; зустріч з президентом Регеном з метою передати йому відповідне меморандум із з'ясуванням важливих українських справ, а за прикладом Патрика Бюкенена, висловити становище до справи помочі борцям за свободу, Рішено поробити в цьому напрямі заходи.

Пласт звернувся з проханням уділити фінансову допомогу на відбиванкову дружину, признано суму 250 дол.

Признано також редакції „Наш Голос" 150 дол. за видання конвенційного числа з нагоди Конвенції УАКРади в 1985 році.

Чергове засідання Екзекутиви намічено на 16-го травня 1987 року.

СІМ ІНДУСТРІЯЛЬНИХ держав Заходу, які кожного року відбувають свої наради, вирішили зробити все, що зможуть, щоб знову привернути стабільність американського доляра на світовому ранку і шляхом переговорів з Японією полагодити справу непотрібної і шкідливої у кожному відношенні напругу, яка спричинила драстичну підвишку він на деякі важливі товари експортовані Японією до заприязнених країн. Нарада представників сімох згаданих держав тривала цілий день у Вашінгтоні і, як кажуть американські економічні спостерігачі, увінчалася успіхом. Партнери погодилися, що минулорічне рішення залишити американський доляр, як твереду валюту на світових ринках, залишається в силі, а членські держави робитимуть заходи для його зміцнення і стабільности.

НА ВИПРОБОВУВАЛЬНОМУ стенді в Орляндо, Фльорида, проходить перевірку система навігації, недавно розроблена аерокосмічною компанією Мартін-Марієтта. Ця система, в якій використовуються електронно-оптичні, радарні і компюторні компоненти, дасть можливість летунам військово-повітряних сил після знищення цілі виходити з-під удару зенітних засобів ворога.

Д-рові П. Пундієві — 65

Лікар, публіцист, бібліограф

Не правда, що 65 років вже не належать в наші часи до категорії „старого віку". Ось президентові Рональдові Регенові вже минуло 76 років, проте, не зважаючи навіть на скандальну аферу з продажем зброї Іранові, він і далі стоїть при кермі найбагатшої і найбільшої індустріяльної держави світу. Та, незалежно від всього, 65 років — це офіційний вік відходу більшости людей ЗСА на пенсію (до речі, в СССР таким віком для чоловіків є 60 років, а для жінок 55). Це вік, коли людина вже має певне право і підстави підсумувати свій пройдений шлях і ту працю, яку вона зробила за той час. А особливо в тому випадку, коли така людина має що підсумувати, має чим „похвалитися" перед своєю громадою і перед своїми найближчими. І до такого роду 65-річників, безумовно, треба зарахувати нашого заслуженого лікаря, публіциста та бібліографа д-ра Павла Пундія з Чикаго. Та перед тим, як згадати про його діяльність — дещо з його біографічних даних.

Д-р П. Пундій

Народившись 14-го квітня 1922 року в с. Косів, Чортківського повіту в Галичині в середньо-заможній селянській родині, Павло Пундій закінчив гімназію в тодішньому Станиславові та Чорткові, а потім вчився у Львівському Медичному Інституті. Після виїзду на еміграцію, 1949 року нарешті здійснилася його заповітна мрія — він успішно закінчив медичний факультет Ерлянського університету в Німеччині. Потім із своєю дружиною Дарцею та трьома дітьми 1950 року еміґрував до ЗСА, де після відбуття дворічної шпитальної практики нострифікував свої медичні студії і завдяки цьому став працювати залізничним лікарем в Чикаго аж до відходу на заслужену пенсію в жовтні минулого року.

Від самого початку перебування в ЗСА д-р Пундій належав і належить до Українського Лікарського Товариства Північної Америки, є довголітнім членом управи УЛТПА в Чикаго, як також постійно дописує до українських часописів та журналу „Лікарський Вісник", зокрема, постійно подає інформації в нашій пресі про молодих українських лікарів — градуантів. Всі його четверо дітей закінчили медичні студії та працюють в ділянках своїх фахів. Вони також належать до УЛТПА.

Великою заслугою д-ра П. Пундія не тільки перед українськими лікарями, але й перед цілою українською громадою взагалі є те, що від 1977 року він організував Медичний Архів-Бібліотеку УЛТПА та став головним редактором видань п. н. „Медичний Архів". Якщо взяти до уваги, що тепер в окупованій Україні нема не тільки жодного українського медичного архіву, але й фахового українського лікарського журналу, то журнал „Лікарський Вісник" та Український Медичний Архів, які видає УЛТПА, є тепер єдиними в світі українськими медичними виданнями українських лікарів. Це завдяки старанням д-ра Пундія вже появилося в світ 8 люксусово виданих великого формату збірників, присвячених або визначним українським лікарям або українським установам історичного значення. Серед них варто згадати такі збірки, як збірник в пошану д-ра Євгена Озаркевича, визначного лікаря, науковця та громадського діяча кінця минулого та початку нашого століття; збірник в пошану славного лікаря і гуманіста проф. д-ра Маріяна Панчишина, збірники в пошану наших не тільки живучих, але й активних своєю лікарською та громадською діяльністю докторів Романа Осінчука та Петра Моцюка (відомого також своїм меценатством для НТШ), книгу з нагоди 60-ліття заснування Українського Тайного Університету у Львові (1921-25 рр) та інші.

Крім того, д-р Пундій перевидав дві старі лікарські публікації — „25-ліття Українського Лікарського Т-ва і Медичної Громади у Львові" з 1935 р. та „Український Шпиталь Народної Лічниці" з 1938 року. Він є активним членом-кореспондентом НТШ і тепер працює над великою оригінальною працею п. н. „Визначні лікарі Західної України та діяспори".

Поруч видавничої, наш шановний пенсіонер також займається активною публіцистичною працею, в чому можуть переконатися також читачі „Свободи". Як доречно свого часу зазначив д-р Р. Осінчук, „д-р Пундій любить і цінить книжку й історію лікарського руху та української медицини, вишукує різні статті на цю тему, упорядковує їх і розбудовує Архів — бібліотеку нашого товариства" („Лікарський Вісник", ч. 101, 1981).

І це дійсно так. Згідно з нашими даними, впродовж лише останніх 14 років д-р П. Пундій подав біографічні нариси до нашої преси про 79 українських молодих лікарів, дентистів та фармацевтів. Але він не забуває також і про тих своїх колег за фахом, які вже відійшли від нас. Приблизно впродовж того самого часу з-під його пера появилося в пресі 13 некрологів та посмертних згадок про померлих лікарів.

З-поза професійної діяльности та зацікавлень Пундія треба зазначити, що він є не тільки членом-кореспондентом НТШ, але також членом управи осередку НТШ в Чикаго. Як меценат Енциклопедії Українознавства, написав до ЕУ низку біографічних нарисів про визначних українських лікарів та медичних вчених. А як меценат та член Українського Історичного Т-ва, зібрав колекцію як українських, так і неукраїнських історичних видань.

Нарешті, як аматор-філятеліст він вже впродовж багатьох років збирає поштові марки з української та медичної тематики та написав пару нарисів на цю тему.

Чому поруч архівних та публіцистичних праць д-ра Пундія притягла також праця в ділянці української бібліографії — на це питання досить добру відповідь недавно дав ще один відомий наш бібліограф д-р Максим Бойко. У своїй статті „Праця над історією української бібліографії" він пише: „Наше зусилля бути в сім'ї народів Заходу покладає на нас обов'язок мати власну історію культури, до якої належить також бібліографія. Тут приходимо до складного питання — що робити, будучи поза материком, коли країна під владою чужих, які історію нашої культури промовчуть, як, наприклад, це роблять росіяни? Відповідь одна - треба нам самим у вільних країнах Заходу писати всі можливі історичні довідники про минуле нашого народу". („Український Голос" за 5-те січня ц. р.).

І д-р Павло Пундій пише. Пише добре і сумлінно. І тому його праця не залишається поза увагою нашого громадянства. „З усіх творів, які вийшли за час перебування д-ра Пундія на становищі архіваря та скарбника УЛТПА, — пише шановний наш публіцист та громадський діяч Іван Кедрин, — видно подиву гідну відданість цього лікаря-громадянина архівно-медичній справі... Праця д-ра Павла Пундія варта найбільшого признання і заохоти"... („Свобода", 11-го лютого 1983 р.).

„Українське Лікарське Товариство Північної Америки, — пише М. Б в „Свободі" за 16 жовтня 1985 року, — напевно задоволене, що має такого „архіваря", хоч на ділі він є щось більше: він історик українського лікарського руху, що так дуже цінне, бо треба записати в історію ролю українських лікарів у наших національних змаганнях".

Не в меншій мірі високу оцінку праці д-ра П. Пундія подає співмешканець його міста Чикаго, письменник і редактор газети „Українське Життя" (на жаль, вже не виходить) Юрко Степовий. У статті „Д-р Павло Пундій — гордість лікарського товариства в ЗСА" він писав: „Він (д-р Пундій — ЮМ) протягом тридцяти років уважно й пильно стежить за вирощуванням молодих українських кадрів, подаючи свої дописи про кожного професіоналіста в багатьох українських органах. Він пильно стежить і популяризує молодих українських лікарів, заохочуючи нашу молодь до цього шляхетного фаху" („УЖ" ч. 5, 1983).

До всього вищеподаного хіба ще можна було б додати, що, не зважаючи на переобтяженість різними обов'язками, наш шановний колега якось завжди вмів знайти час для всього і для всіх. І тому з нагоди його „пенсійного ювілею" бажаємо йому і далі повного успіху в його улюбленій праці впродовж ще багатьох і багатьох наступних років.

Д-р Ю. Мовчан

Шевченківське свято в Кергонксоні

Учні 1-ої кляси і світличка рецитують вірші; справа — учителька школи О. Равлюк.

Напередодні 173-ої річниці з дня народження великого сина української землі Тараса Шевченка, 8-го березня 1987 року, в залі церкви Пресвятої Трійці в Кергонксоні, Н. Й., об'єднано відсвятковано Шевченківське свято, яке відбулося під патронатом школи українознавства.

Ольга Равлюк, управителька школи, відкрила свято, привітала присутнього Президента Української Народної Республіки в екзилі Миколу Лівицького з дружиною, о. І. Федуна-Берестецького, що є в заступстві пароха о. М. Харини, і всіх присутніх та провадила програмою.

Свято розпочато відспіванням „Заповіту" Тараса Шевченка, муз. К. Стеценка, хором учнів школи під диригентурою вчительки Павліни Олексів, акомпаньювала на піяно Марія Безлер. Учні 1-ої кляси і світлички прорецитували віршик М. Дяченко „Вінки плетем тобі, Тарасе", а потім склали віночки квітів біля погруддя Шевченка, яким було прикрашено сцену.

Після цього ведуча програмою представила редактор Людмилу Волянську, яка виголосила доповідь на тему „Шевченко для всіх нас". Л. Волянська сказала, що кожного року, де б українці не були — на поселеннях, в Україні чи, навіть, на засланні, — вони відзначають Шевченківські Дні, або, як це кажуть, „Тарасові Дні". Ця велика пошана до поета Тараса Шевченка чи, як прелегентка сказала „обожнювання його", не знають ні Шекспір, ні Гете, ні інші великі поети світу. Чому? І на це вона відповіла словами українського поета з Торонто, Канада, покійного вже Бориса Олександріва: „Шевченко відмовився умерти". Прелегентка підкреслила, що Шевченко є для нас „квінтесенцією", тобто суттю українства. „Шевченко — це не тільки наш прапор — це ми самі". Без нього не було б нас, як нації". Л. Волянська звернула увагу на те, щоб у хатах наших одружених дітей і внуків були книжки про Шевченка: „Понесім їм вже цього Великодня „Кобзаря", хай вони дочитаються до правдивої суті правдивого Шевченка!" Подала різні атаки на поета за його патріотичні вірші, про „вибілювання" його творів, про те, що він, мовляв, не вірив в Бога. Та ми читаємо в його поезіях, що Шевченко був глибоко віруюча людина і часто взивав до молитви, до щирої молитви: „...молітеся і згадайте один другого. Свою Україну любіть, Любіть її... Во врем'я люте, В останню, тяжкую минуту За неї Господа моліть!" Прелегентка також звернула увагу на те, що ми тут, у Америці, називаємо себе патріотична еміграція, але не видали з себе ані одного молодого літератора, літературознавця чи шевченкознавця, що є так дуже потрібне для нашого майбутнього, та закінчила свою доповідь словами: „...Діла добрих обновляться, Діла злих загинуть." (Псальми Давидові І)

Після доповіді розпочалася мистецька програма: Марія Безлер, учениця 9-ої кляси, продеклямувала вірш Т. Шевченка „Іван Підкова". Ева Панчишин учениця 7-ої кляси деклямувала „Слава Кобзареві", невідомого автора; „Сонце заходить", вірш Т. Шевченка, продеклямувала Реня Заяць, учениця 5-ої кляси; „Реве та стогне", сл. Т. Шевченка, мелодія народна, виконав дитячий хор, диригувала учителька Павліна Олексів, музичний супровід на піяно Марії Безлер; „Поклін Тарасові", вірш Романа Завадовича, продеклямувала новачка Пласту Віра Фелеціяно, учениця 5-ої кляси; „Кобзар Тараса Шевченка", вірш Леоніда Полтави, продеклямувала Марія Безлер, учениця 9-ої кляси; „Садок вишневий", сл. Т. Шевченка, муз. Ю. Кириченко, заспівав дитячий хор, диригувала учителька П. Олексів, акомпанювала на піяно Софійка Фелеціяно, учениця 6-ої кляси; „Мені однаково" — вірш Т. Шевченка віддеклямував учень 7-ої кляси Адріян Заяць.

Чоловічий хор 56-го Відділу ООЧСУ під диригентурою Степана Яца заспівав дві пісні на слова Т. Шевченка: „Сонце заходить", муз. Роздольського, і „Вітає хмара з-за лиману" муз. К. Стеценка, аранжеровка В. Ємець. Вірш Т. Шевченка „До Основ'яненка" — рецитувала Євгенія Рубчак.

Мішаний хор „Золотий Гомін" під диригентурою д-ра Олега Волянського проспівав три пісні на слова Т. Шевченка: „Розрита могила", муз. Садовського, аранжеровка Д. Котко, сольо Галина Хамула; „Думи мої", муз. Євгена Козака; „Учітеся, брати мої", муз. І. Давидовського, аранж. Д. Котко. Хор заінтонував національний гимн, який відспівали всі присутні. Голова 89-го Відділу СУА Стефанія Барановська подякувала з рамени Відділу, під опікою якого є школа українознавства, всім виконавцям і присутнім.

Ольга Денисенко

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у п'ятницю, 27-го березня 1987 р., по тяжкій недузі упокоївся в Бозі у м. Воррен, Миш.

наш Найдорожчий

МУЖ І БАТЬКО

бл. п.

ПЕТРО СОБКО

учитель середньої школи в Україні, проживши 80 років трудолюбивого життя.

ПАНАХИДА відбулася у понеділок, 30-го березня 1987 року в похоронному заведенні C. Buhy, 3103 Commor, Hamtramck, Mich.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ — в православній катедрі св. Покрови відбулися у вівторок, 31-го березня 1987 року.

Тлінні Останки похоронені 1-го квітня 1987 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

дружина — МАРІЯ

сини — АНАТОЛІЙ і ЮРІЙ

Пластова Станиця і Осередок Праці УПС в Елізабеті, Н. Дж.

ділиться сумною вісткою з Українським Пластунами і Громадянством, що дня 9-го квітня 1987 р. помер

бл. п. пл. сен. дов.

Михайло Демчишин

довголітній член Станиці, що був станичним, кошовим і головою та членом Станичної Ради.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 13-го квітня 1987 р. в Елізабеті, Н. Дж., з церкви св. Володимира о год. 10-ій ранку на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПАНАХИДА в неділю, 12-го квітня 1987 р. о год. 7:30 веч. в церкві св. Володимира.

Опечаленій Родині складаємо сердечні співчуття.

Пластова Станична Старшина

Замість квітів проситься складати датки на Фонд Дрота.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН схвалив проєкт керованої космічної станції, яку почнуть монтувати у космосі в 1994 році і яка вступить до ладу в 1996 році — на один рік пізніше, ніж було заплановано перед катастрофою міжпростірного корабля „Челленджер", що сталася в січні минулого року. Вартість здійснення проєкту — 10.9 більйона долярів. Перш ніж Крайове управління аеронавтики і дослідження космосу (НАСА) приступить до реалізації проєкту, його повинен схвалити Конґрес.

Відбулися Річні збори 19-го Відділу УНСоюзу

Стоять (зліва): В. Пізнюк, д-р І. Дорожинський, Г. Божик д-р М. Клюфас, д-р Р. Олесницький, Ел. Спіді, д-р Т. Цюцюра та Петро Голіят.

Річні збори 19-го Відділу Українського Народного Союзу ім. Дмитра Галичина відбулися в Ню Йорку в суботу, 21-го березня ц. р. в Українському Народному Домі. Збори відкрив голова Відділу Григорій Божик, який поінформував присутніх про порядок зборів і хвилиною мовчанки вшановано пам'ять членів, що відійшли у вічність.

Дальше ведення зборів голова передав секретареві Романові Голіятові. Він, привітавши гостя з Канади проф. д-ра Теодора Б. Цюцюру, ректора Українського Вільного Університету, який в тому дні брав участь у наданні почесного докторату УВУ ред. Іванові Кедринові Рудницькому, а як член 19-го Відділу взяв участь у цих річних зборах, приступлено до дискусії над звітами. Наш Відділ немає ніяких заборгованостей, усі розмети були вплачувані до Головної Канцелярії УНСоюзу своєчасно. На внесок д-ра Романа Олесницького, уділено одноголосно абсолюторію уступаючій Управі й приступлено до вибору нової Управи на цей рік.

Номінаційна комісія: д-р Роман Олесницький, д-р Іван Дорожинський і Петро Голіят, подала листу Управи Відділу на 1987 рік, яку присутні апробували одноголосно, а саме: Григорій Божик—голова; Роман Ковалів—заступник голови; Роман Голіят—секретар; Ярослав Тимочко—заступник секретаря; Петро Голіят—касир; Марія Тимочко-заступник касира; Контрольна комісія: д-р Роман Олесницький і д-р Іван Дорожинський.

Д-р Р. Олесницький дав докладне звідомлення про перебіг 31-ої Конвенції УНСоюзу, яка минулого року відбулася у Дітройті. Як делеґат 19-го Відділу, він звертав увагу учасникам конвенції, що згідно з статутом УНСоюзу, особа, що є членом Екзекутиви, не сміє працювати й отримувати платню, як робітник цієї установи. Мова йшла про Володимира Кваса, який виконував подвійну функцію. Як радний, він був членом Екзекутиви УНСоюзу і одночасно був керівником Союзівки.

Р. Голіят повідомив присутніх, що англомовний манускрипт про життєвий шлях патрона 19-го Відділу й довголітнього предсідника УНСоюзу Дмитра Галичина, який опрацював д-р Володимир Душник, одна копія передана до перегляду д-рові Іванові Флисові. Минулого року наш Відділ приєднав 4 нових членів. На цьому місці варто згадати, що ряд членів нашого Відділу є мешканцями Канади, Тексасу, Пенсильванії, Конектикат і Пуерто Ріко.

При спільному обіді в українському ресторані в УНДомі обговорено ряд справ як УНСоюзу, так і зв'язаних з нашим громадським життям. Від д-ра Олесницького учасники зборів довідалися, що він буде цього року святкувати 50-річчя свого приїзду до З'єднаних Стейтів Америки. Приїхавши до ЗСА, як працівник польського консуляту в Ню Йорку, він негайно нав'язав співпрацю з д-ром Лукою Мишугою, Дмитром Галичиним, д-ром Володимиром Душником і „Свободою". Члени 19-го Відділу бажають своєму почесному голові кріпкого здоров'я до дальшої праці для нашої громади.

(РСГ)

Всяка...

(Закінчення зі ст. 2)

У літературі жидівських авторів про антисемітизм запримічується незрозуміле явище, а саме, одні автори представляють німців як найгірших антисемітів, інші — французів, еспанців, англійців та інші народи. В Америці є книжки про американський антисемітизм. Тепер вже дійшло до того, що хтось, так як наприклад, проф. Дейвіс, може стати антисемітом за висловленням наукового дослідження історії. Виходить, що жиди мають право мстиво атакувати все, що їм подобається, але коли хтось скаже жидам крихітку правди в очі, то це вже „антисемітизм".

Читаючи літературу жидівських авторів про антисемітизм приходите до висновку, що жидівські автори немов поділені ролями, щоб поодиноко представляти народи там, де вони живуть масово, кожен нарід — найгіршим.

Однак, таки найбільше авторів покрою Мартина Ґілберта припадає на українців. Тепер жидівські автори вже розрізняють навіть німецьких нацистів від німецького народу. На жаль, жидівські автори дуже несправедливо трактують український нарід, який не мав і не має нічого спільного з нацизмом. Найбільша причина в тому, що український нарід є бездержавним народом, а жидам є так тяжко зрезиґнувати з тієї ролі, яку вони призвичаїлися грати між Україною та її окупантом.

Другою причиною є мстивість жидів, яка проявляється хоч би в тому, що багато з них як американські журналісти і туристи відвідують Совєтський Союз, але України вони там зовсім не бачать.

Ще про антисемітизм проф. Дейвіса. В минулому році він написав рецензію в „Ню Йорк Рів'ю оф Букс", на книжку, яка в 1976 році була опублікована у Варшаві п. н. „Здонжиць пшед Панем Боґєм", а в минулому році її опубліковано в ЗСА в англійському перекладі. На рецензію проф. Дейвіса критично зареаґував Абраґам Брумберґ — автор книжок про жидів в Польщі. Брумберґ написав листа в „Ню Йорк Рів'ю ов Букс", датованому 9-го квітня 1986 року.

Він закидує Дейвісові односторонність в насвітленні польсько-жидівських взаємин та уважає, що Дейвіс очорнює жидів. Дейвіс дав обширну і переконуючу відповідь, текст якої забрав би менше двох сторінок нашої „Свободи". Він, переконуючи, відкидає усі закиди Брумберґа. Дейвіс твердить, що в такій складній ситуації співжиття жидів з поляками в Польщі, де 100 років тому жило 80 відс., усіх жидів у світі, треба розглядати справу з обидвох сторін — з польської і жидівської.

Польсько-жидівські взаємини, — каже Дейвіс, — раптово псувалися після таких подій: коли Червона армія займала Польщу в 1919-20 роках, в 1939 році і в роках 1944-45. За кожен раз серед жидів знайшлося велике число коляборантів з окупантом Польщі. Навіть в архівах в Яд Вашем в Ізраїлі, — каже проф. Дейвіс, — є документи, які підтримують активність жидів в тих інвазіях большевизму. „Жиди вітали Червону армію з радістю. Молоді проводили цілі дні і вечори з совєтськими солдатами. В Ґродні усі адміністративні позиції в більшості були заповнені жидами, а совєтські власті довірили жидам високі становища. У Львові усі позиції забрали жиди. В усіх політичних парадах, зібраннях чи протестах та інших радісних подіях, наочним і недвозначним був вплив жидів. У 'Великі очі' жидівський лікар пригадав як місцева жидівська молодь, зорганізувавшись в 'Комсомол', робила поїздки на села і там нищила католицькі святині. В Пинську, де жидівське населення творило понад 90 відс., молоді жиди вітали Червону армію збудували 'тріюмфальну браму'".

Проф. Дейвіс каже: „Метою моїх слів не є продемонструвати те, що жиди, якщо дати їм нагоду, заховуються так як хтонебудь інший. Моя мета є проста: показати, що замітний антисемітизм в окупованій Польщі в 1939-41 роках був пов'язаний з жидівською поведінкою. Висловлюючи емоційність поляків в перспективі можна сказати, що поляки бачили жидів, які танцювали на гробі Польщі".

Не менше об'єктивно підходить проф. Дейвіс і до голокостів. Він каже, що жиди не мають причини нарікати на недостатнє наголошування всіма засобами інформації жидівський голокост. „Виглядає, що кожен американець вже чув про „шість мільйонів" загиблих жидів, але ледве чи хтось з американців знає, що поляки чи українці потерпіли подібні втрати. Навіть такий авторитет як Елі Ваізель в останному часі долучився до найбільш тенденційної з усіх статистик, а саме, що „20 мільйонів росіян загинули у війні", не зробивши найменшого вияснення, що росіяни творять тільки малу частину в числі вбитих на совєтській території в роках 1939-45, а велику пропорцію тих жертв треба приписати совєтському урядові".

Ми вказали лиш на кілька з багатьох сміливих і правдивих думок проф. Дейвіса. В 1939-41 роках полякам ввижався танок жидів на гробі Польщі, але ми знаємо, що такого шаленого танку, який виводили жидівські комісари на гробі відновленої української державности в 1918 році, не зазнав ні один нарід у Східній Европі. Хочеться вірити, що ще знайдеться другий такий історик Дейвіс, який скаже жидам в очі про кривди заподіяні українському народові.

Цінна...

(Закінчення зі ст. 2)

в єдину Українську Державу.

Понад десять років змагався гетьман Дорошенко разом зі своїми однодумцями — свідомими патріотами за унезалежнення України та, врешті, знесилений нерівною боротьбою на два боки, внутрішньою руїною й безмірним хижацтвом союзної Туреччини, що захопила Поділля, - в році 1676 зрікся гетьманства на користь Івана Самойловича, якого було обрано гетьманом з допомогою Москви. Для Москви це була колосальна перемога з далекойдучими й шкідливими наслідками для Москви. Опісля москалі відвезли Дорошенка на Московщину, де він і помер в 1698 році в селі Ярополче, біля В'ятки в глухій московській провінції.

Проф. Іван Крип'якевич у своєму популярному нарисі „Історія Козаччини" м. і. так характеризує цього визначного державного мужа гетьмана Петра Дорошенка: „Всі його любили й цінили, а найбільше за те, що він був людина надзвичайно чесна, не мав на оці ніякої користи для себе, а був готов усе майно своє, життя й кров покласти за Україну". („Історія Козаччини", стор. 86).

З найбільшою похвалою говорить про гетьмана Петра Дорошенка проф. Іван Рибчин, як про людину високих моральних вартостей: „Він був людиною чесною, стійкою, терпеливою, стриманою та мовчазною. Ці позитиви в його характері викликали пошану навіть в його ворогів. Поляки й москалі, хоча чорнило ще не висохло на документах про договір в Андрусові, робили заходи в тому напрямі, щоб з'єднати його прихильність. (Іван Рибчин. Динаміка українського козацтва". стор. 89).

Професор Дмитро Дорошенко залишив нам в спадку чудовий твір про світлу постать в нашій історії — гетьмана Петра Дорошенка, що жив і діяв у вийнятково тяжкій добі, що справедливо одержала назву „руїни". Книга написана безперечно з великою любов'ю до свого народу і зі справжнім пієтизмом до свого далекого пращура. Всі події подані в ній в хронологічній послідовності, майже рік за роком, і перед очима уважного читача повстає величня постать гетьмана України Петра Дорошенка.

Велике признання належиться Українській Вільній Академії Наук в Ню Йорку за збереження рукопису цієї монографії, а проф. Василеві Омельченкові щира подяка за редакцію рукопису та взагалі за сукупність всієї наукової й технічної праці.

На нашу скромну думку, не буде ніяким прогріхом порекомендувати цю вельми цінну історичну монографію для ширших кіл нашого патріотичного загалу.